

KOMMUNALE FORELDREUTVALG

- ET IDÉHEFTE

Forord

Ifølge norsk lov har foreldrene hovedansvaret for barnas opplæring og oppdragelse. Foreldrene har erfaring og kompetanse på mange ulike områder, og de er viktige medarbeidere i skolesamfunnet. Foreldrenes ståsted er forskjellig fra politikernes, lærernes og skoleadministrasjonens. Foreldrenes meninger må komme fram før viktige beslutninger for barna treffes på den enkelte skole eller i kommunen. Gjennom opplæringsloven er det fastslått at det på hver skole skal være et foreldreråd, og at foreldrerådet skal velge et arbeidsutvalg (FAU)

I en del kommuner er det i tillegg etablert foreldreutvalg på kommunalt nivå (KFU). Pr. i dag (2012) er det slike kommunale foreldreutvalg i ca. 180 kommuner. De har vokst fram etter lokale initiativ, bl.a. ut fra behovet for å

- fremme og ivareta foreldresynspunkter overfor skoleadministrasjonen og de politiske beslutningsorgan i kommunen
- være høringsorgan i alle saker som handler om barns oppvekst- og læringsmiljø
- bidra til erfaringsutveksling og foreldresamarbeid mellom grunnskolen i kommunen
- arbeide for at tillitsvalgte foreldre ved skolene i kommunen får opplæring, slik at de kan ivareta sine oppgaver på den enkelte skole på en best mulig måte

Gjennom dette heftet ønsker FUG å gi råd og veiledning til medlemmer i kommunale foreldreutvalg og til foreldre som ønsker å etablere et slikt utvalg.

Foreldreutvalget for grunnopplæringen
Mars 2012

Innhold

3_Hvorfor kommunale foreldreutvalg?

3_Viktige arbeidsoppgaver for kommunale foreldreutvalg

4_Arbeid overfor skoleadministrasjon og skolepolitikere

5_Kontakt med foreldreorganisasjoner

5_Konsentrer arbeidet - oppnå resultater

6_Organisering av kommunale foreldreutvalg

7_Valgperiode

8_Eksempel på vedtekter for kommunale foreldreutvalg

Hvorfor kommunale foreldreutvalg?

Hver grunnskole i Norge har et lov-festet foreldreråd der alle foreldre som har barn ved skolen er medlemmer. Foreldrerådet skal velge et arbeids-utvalg: Foreldrerådets arbeidsutvalg – FAU (opplæringsloven § 11-4).

På nasjonalt plan er det etter loven opprettet et Foreldreutvalg for grunn-opplæringen (FUG) som skal arbeide for et godt samarbeid mellom hjem og skole og ivareta foreldrenes interesser i skolesammenheng (opplæringsloven § 11-9). Mellom disse nivåene er det ikke lov hjemlet noe organisert foreldreorgan.

I mange kommuner er det nå opprettet foreldreutvalg på kommunalt nivå (KFU), på landsbasis er det ca. 180 slike utvalg. Det er en prioritert oppgave for FUG å stimulere og støtte arbeidet i kommunale foreldreutvalg.

Det er vanskelig å gi oppskrift på hvilke arbeidsoppgaver eller organisasjonsmodeller som bør velges i den enkelte kommune. Det er avhengig av lokale forhold som kommunens størrelse og tallet på grunnskoler, kommunens administrative og politiske organisering og en rekke andre forhold.

De betegnelser som er brukt i dette heftet, f. eks. hovedutvalg, årsmøte, styre osv. er ikke entydige begrep i alle kommuner. En må heller se på hvilke funksjoner navnet dekker. Likeledes vil organisasjonsmodellen bli ulik for små og store kommuner, og det enkelte kommunale foreldreutvalg vil selvsagt måtte finne sin form ut fra lokale forhold.

Vi oppfordrer alle brukere til å komme med synspunkter på dette heftet. Vi ønsker også å få tilsendt arbeidsprogram, vedtekter, årsmeldinger og annet som kan være av interesse for andre kommunale foreldreutvalg. Ditt bidrag vil gi FUG mulighet til å komme med enda en oppdatert utgave så snart det viser seg nødvendig.

Viktige arbeidsoppgaver for kommunale foreldreutvalg

I dette heftet har vi av praktiske grunner delt inn arbeidsoppgavene i de kommunale foreldreutvalg slik:

- overfor den enkelte skole

- overfor skoleadministrasjon og kommunen ellers
- overfor foreldreorganisasjoner
- overfor andre samarbeidspartnere; lærerorganisasjoner, Elevorganisasjonen, Fylkesmannen v/utdanningsavdelingen, KS og andre

Hvilke oppgaver en skal prioritere og hvordan en bør arbeide, er avhengig av de lokale forhold. Dette heftet er på ingen måte uttømmende, men gir noen forslag og tips til hva kommunale foreldreutvalg kan arbeide med.

Arbeid overfor skolene

KFU må arbeide overfor FAU ved den enkelte skole. FAU må så ha ansvaret for det konkrete arbeidet på sin skole. Det er viktig å ha kontakt- og ansvars-linjene klare. Det er nødvendig at KFU har direkte muntlig og skriftlig kontakt med FAU (fortrinnsvis ved lederen). En fullstendig og oppdatert oversikt over lederne i FAU ved alle grunnskolene i kommunen (navn, telefon, privatadresse og e-postadresse) er en betingelse for at denne kontaktlinjen kan fungere. En slik oversikt må skoleadministrasjonen kunne fremskaffe kort tid etter at valgene er foretatt ved de enkelte skoler.

Følgende typer oppgaver kan være aktuelle overfor den enkelte skole:

Informasjon til skolene

Det er viktig at KFU informerer om aktuelle saker som berører alle i kommunen. Det kan enkelt gjøres ved at referatene fra styremøtene i KFU sendes lederne i FAU. Det kan være hensiktsmessig å fordele ansvaret for de enkelte skolene mellom styremedlemmene i KFU. Hvert enkelt medlem får ansvaret for å holde kontakten med

«sine» skoler, både for å informere fra styret og for å få synspunkter tilbake fra disse skolene. Flere KFU har som rutine at styremedlemmene kontakter sine skoler før hvert styremøte og legger fram rapport på møtet.

Enkelte KFU lager egne informasjons-ark/brosjyrer til skolene. Hensikten er å informere om aktuelle skolesaker og å gjøre KFU bedre kjent på skolene i kommunen.

Støtte og følge opp viktige saker

Det kommunale foreldreutvalget kan hjelpe FAU i viktige saker og om nødvendig følge dem opp på kommunalt nivå.

Opplæring av foreldrekontakter (klassekontakter) og FAU-representanter

Mange foreldre blir foreldrekontakter og FAU-medlemmer uten å ha tilstrekkelig kunnskap om hva dette innebærer. Innflytelse og engasjement er avhengig av kunnskap. Vi anbefaler at det gjennomføres foreldrekontaktkurs for nye foreldrekontakter like etter at de er valgt. Slike kurs kan gjerne avholdes i samarbeid mellom KFU og skoleadministrasjonen i kommunen.

Formidle ideer og gi inspirasjon

Dette kan f. eks. gjøres ved at en samler FAU-medlemmer til møte for å diskutere felles utfordringer og utveksle erfaringer som kan inspirere til innsats (det er viktig å vise til gode eksempler - vise at det nytter!). Enkelte KFU lager idéhefter der de har samlet gode ideer om hva foreldrene har fått til og hvordan det ble gjort.

Temamøter

KFU bør ta initiativ til å arrangere medlemsmøter eller åpne møter for alle skolene i kommunen om aktuelle skole-spørsmål. Det kan f.eks. være om skolestart, skolenedlegging, kommune-økonomi, skolefritidsordninger, rus-middelforebygging, foreldrenes rolle i barnas læring, integrering i skolen, mobbing, hjem-skole-samarbeid, overgangen mellom barnetrinn og ungdomstrinn osv. Det anbefales at en også inviterer med personer som har innflytelse i disse sakene, f.eks. representant fra skoleadministrasjonen i kommunen og/eller lokalpolitikere. På den måten har foreldrene mulighet til å påvirke viktige beslutninger.

Arbeid overfor skoleadministrasjon og skolepolitikere

Det er svært viktig å arbeide for et godt samarbeid med kommunens skoleadministrasjon og skolepolitikere. Foreldrene må vise at de er synlige, aktive og konstruktive medspillere for en best mulig skole for barna. Hvilke samarbeidsformer en velger, er avhengig av lokale muligheter og andre lokale hensyn.

Vi anbefaler at kommunale foreldreutvalg arbeider for å få tale- og forslagsrett i det utvalg i kommunen hvor skolesaker blir diskutert og vedtak fattet. Dermed får en tilsendt aktuelle sakspapirer, og foreldre kan få innflytelse i det organ og på det nivå der beslutninger tas.

Det har i mange kommuner vist seg at arbeidet overfor de skolepolitiske organene er svært viktig for å sette elevenes og foreldrenes interesser på den skolepolitiske dagsordenen. Foreldrene utgjør en meget stor velgergruppe!

Vi anbefaler at KFU tar initiativ for å bli hørt i utvalg som vurderer viktige skolepolitiske saker, f. eks. vedrørende skolestruktur, planlegging av nye skoler eller utvidelse av eksisterende bygg, helse-, miljø og sikkerhet, budsjett, utarbeiding av forpliktende handlingsplan for hjem-skole-samarbeid osv. Det er viktig at foreldresynspunkter blir ivare tatt i slike utvalg!

Samarbeidet med skoleadministrasjonen i kommunen er på mange måter avgjørende for den innflytelse foreldrene kan få. Det er dessverre slik at dette samarbeidet i høy grad er avhengig av den enkelte kommunes holdninger til foreldreengasjement. KFU bør arbeide aktivt for å få til et godt samarbeid. Det gir mulighet for en bedre dialog både med skolepolitikere, administrasjonen og rektorene.

KFU kan be om å få delta på rektormøter for å diskutere hjem-skole-samarbeidet og for å informere om KFUs arbeid. Det bør legges opp rutiner for regelmessige møter med skoleadministrasjonen og med leder for det politiske organ for skolesaker.

Medlemmer av KFU kan søke kommunen om godtgjøring når de deltar i kommunale utvalg.

Det anbefales at KFU oppretter egen nettside, eller ser på muligheten for å "lenke seg på" kommunens egne sider.

Kontakt med foreldreorganisasjoner

Kontakt/samarbeid med andre KFU

Det bør etableres kontakt mellom de kommunale foreldreutvalg i fylket slik at en kan utveksle erfaringer og støtte hverandre i arbeidet.

Kontakt/samarbeid med FUG

Kongen i statsråd oppnevner Foreldreutvalget for grunnopplæringen for fire år av gangen. FUG er et rådgivende organ for departementet. FUG skal også arbeide for å styrke foreldrenes medvirkning og innflytelse på skole- og kommunenivå og støtte opp om det lokale foreldreengasjement.

Dersom en har behov for støtte eller ønsker å formidle synspunkter, kan FUG sentralt kontaktes. Oversikt over FUG-medlemmene og sekretariatet finner du på www.fug.no.

FUG har også en rekke publikasjoner om hjem-skole-samarbeid, disse finner du på www.fug.no

Andre lokale samarbeidspartnere

Hvem en ellers bør søke samarbeid med vil variere mye fra sted til sted, og være helt avhengig av lokale forhold og de oppgaver en prioriterer.

Det er viktig å ha et godt samarbeid med elevene og deres valgte representanter.

Det er også viktig å ha god kontakt med lærerorganisasjonene. I mange sammenhenger har foreldre og lærere felles interesser.

Konsentrer arbeidet - oppnå resultater

For at KFU skal lykkes med arbeidet og sikres kontinuitet er det viktig at en kan vise at en får noe til - at en oppnår resultater. Mange KFU er etablert på grunnlag av en enkelt sak, og kan lett falle fra hverandre når den ene saken ikke lenger er aktuell. Andre KFU har engasjerte personer som blir «utbrent» fordi arbeidet blir for krevende, eller det er for tungt å oppnå resultater. Vi anbefaler at en ikke sprer ressursene på for mange oppgaver, men konsentrerer arbeidet og jobber skikkelig med å få til resultater i konkrete saker. Foreldrenes ressurser er store. En hovedutfordring for KFU må være å legge opp arbeidet slik at flest mulig foreldre engasjeres til innsats for oppgaver som er viktig for alle med barn i grunnopplæringen

Det er viktig å skaffe seg gode samarbeidspartnere og støttespillere for å få til gode resultater!

Bruk media

All erfaring viser at det er viktig å bruke media. Et godt oppslag om en sak KFU arbeider med, kan ha større effekt enn skriv og møter med administrasjon eller politikere. Bruk av media er også effektivt for å gi alle foreldre informasjon om hva som skjer. Man bør imidlertid være bevisst på hvordan sakene fokuseres. Ensidig negativ vinkling på det en tar opp, kan i det lange løp føre til at KFU mister troverdighet og innflytelse.

Organisering av kommunale foreldreutvalg

KFU skal være et fellesorgan for foreldre ved alle grunnskolene i kommunen. Vi anbefaler at KFU også inkluderer eventuelle friskoler og kommunale spesialskoler. Erfaringer viser at dersom det ikke gjøres, skapes lett motsetninger og konflikter mellom ulike grupper av foreldre. Det er viktig at alle foreldre med barn i grunnskolen står sammen.

Det er viktig å sikre kontinuiteten i et KFU. Sørg derfor for god kommunikasjon med alle foreldre. Lytt til deres meninger. Ta godt vare på alle ildsjeler, ikke la dem slite seg ut. Det er blant engasjerte foreldre man finner etterfølgere til vervene i KFU.

Spørreundersøkelser som FUG har gjennomført, viser at det hovedsakelig er foreldrene eller skoleadministrasjonen i kommunen som tar initiativet til å etablere KFU. Dersom kommunen tar initiativet, kan det ofte føre til et nærmere samarbeid og til at en får praktisk hjelp fra skoleadministrasjonen. På den annen side vil enkelte hevde at det fører til at en lettere blir støttespiller for administrasjonen. Et konstruktivt samarbeid med alle parter (skoleadministrasjon, lærerorganisasjoner, elevorganisasjonen og politikerne) må være et hovedmål for KFU.

Lokale forhold må avgjøre hvilken modell som velges. Hvis ikke kommunen medvirker til å etablere KFU, bør foreldrene gjennom FAU sørge for at KFU blir etablert. I slike tilfeller kan en innhente støtte fra FUG og andre etablerte KFU i nærheten.

Årsmøte

Et årsmøte er nødvendig for å få kontakt med representanter for alle FAU ved grunnskolene i kommunen. På det første møtet bør en ta opp følgende saker:

- Avklare hva slags oppgaver KFU skal arbeide med og etter hvilke regler KFU skal fungere. Det er viktig at en drøfter dette nøye, og at det settes ned på papiret f.eks. i form av vedtekter, mål- og handlingsplan, arbeidsprogram e.l

- Velge styre for KFU. I små kommuner kan KFU bestå av én representant fra hvert FAU, i store kommuner må det velges et styre blant FAU-representantene.

- Sette opp et budsjett dersom KFU har egne inntekter. Det anbefales at KFU søker om økonomisk støtte fra kommunen.

Etter hvert som KFU finner sin form, vil det bli mindre diskusjon om de overordnede retningslinjene for KFU.

For de KFUene som har eksistert i noen år, må det på årsmøtet legges fram en årsmelding om hva som har skjedd siste året samt regnskap dersom KFU har egne inntekter. På årsmøtet kan en også ta opp aktuelle skole spørsmål. Det fører ofte til at flere kommer på møtet, samtidig som det gir informasjon og bedre grunnlag for å få fram foreldrenes synspunkter.

Hvem møter på årsmøtet?

I kommuner med bare noen få skoler, vil det beste være om alle foreldre-kontakter eller alle medlemmer av FAU-ene i kommunen deltar på årsmøtet. I kommuner med mange skoler, er det vanskelig å få til. En hensiktsmessig måte kan være å velge et par representanter for hver av skolene (f.eks. leder og nestleder i FAU) til årsmøtet. Det er viktig at alle deler av kommunen og alle skoletyper er representert.

Styre

Årsmøtet må velge styre. Styrets arbeid vil på mange måter avgjøre om det kommunale foreldreutvalget fungerer godt eller ikke. Det må derfor legges stor vekt på å få inn i styret folk som er villig til å gjøre en innsats. Det vil også være en fordel om noen av styremedlemmene har organisasjons-erfaring fra tidligere.

Styret bør bestå av minimum 5 medlemmer. Arbeidet kan da fordeles på flere og man blir ikke for avhengig av enkeltpersoner. Styret bør ikke ha flere

enn 9 medlemmer. Det bør velges vararepresentanter som kan møte når representanten har forfall eller må trekke seg. Mange KFU har valgt å la vararepresentantene delta på alle styremøtene. Dersom oppgavene blir flere eller større etter hvert, er det praktisk å ha flere personer å spille på.

Valgperiode

Det er ofte vanskelig å få tilstrekkelig kontinuitet i arbeidet i KFU. Det er derfor viktig å ha en valgordning for styret slik at en best mulig sikrer videreføring av arbeidet. Det anbefales at alle medlemmene velges for minimum to år, og at halvparten av medlemmene velges det ene året og halvparten det andre året. (Det første året velges halvparten for ett år, og resten for to år).

Representasjon i styret

Sammensetningen av styret vil være avhengig av hvor mange skoler det er i kommunen. I kommuner med få skoler anbefaler vi at alle skolene er representert. I kommuner med mange skoler bør alle skoleslag være representert (barneskoler, ungdomsskoler, faddelte skoler, eventuelle spesialskoler). Det bør også legges vekt på å få representanter fra alle deler av kommunen. Det er viktig at KFU arbeider for at **alle** elever sikres en best mulig skole.

Sammensetning av styret

I tillegg til leder er det vanlig å velge nestleder og sekretær. Alternativt kan sekretæroppgaven gå på omgang blant styremedlemmene. Praktiske forhold og styremedlemmenes ønsker bør her være avgjørende. Dersom KFU har egne inntekter, bør det velges en økonomiansvarlig.

Det er viktig å få en god arbeidsdeling mellom styremedlemmene. Ut fra det vedtatte arbeidsprogram bør en fordele arbeidsoppgavene mellom styremedlemmene. Dette bør avklares fortest mulig etter at styret er valgt. Det kan være hensiktsmessig at to og to styremedlemmer går sammen om ansvaret for oppgavene.

Møter i styret

Det anbefales at styret lager en møteplan for hele året. Hvor ofte styret møtes, er avhengig av aktivitetsnivå og de oppgavene en arbeider med, men styret bør treffes regelmessig.

Der KFU er representert i kommunens politiske organ for skolesaker, anbefales det at styremøtet i KFU legges i god tid før dette møtet slik at en også kan diskutere saker som skal opp, eller saker en ønsker å ta opp, på kommunalt nivå.

Mange foreldre som engasjerer seg i dette arbeidet, er også engasjert på andre områder. Husk derfor at for svært mange er tiden knapp. Planlegg møtene godt. Det bør sendes ut skriftlig innkalling hvor det er satt opp dagsorden og lagt ved eventuell dokumentasjon til sakene som skal behandles. Møtene bør refereres skriftlig. Det bør særlig komme fram hvilke vedtak som er fattet, hvem som har ansvar for å arbeide videre med oppgavene og hvilke tidsfrister som er gitt. Dersom mange oppgaver er på gang over relativt lang tid, bør korte rapporter om utviklingen i arbeidet stå på dagsordenen ved hvert styremøte. Det er støttende for dem som arbeider med oppgaven og viktig for å sikre at framdriften og arbeidet går som styret forventer.

Referat fra møtene bør sendes til alle FAUene i kommunen.

I mange kommuner får KFU praktisk sekretariatshjelp fra skoleadministrasjonen. Det kan være lån av møtelokaler, sekretærhjelpe, kopiering, utsending m.m. Vi anbefaler at KFU prøver å få dette til. Det vil lette arbeidet for styret og gi bedre gjensidig informasjon overfor skoleadministrasjonen.

Mange KFU har egne områder på kommunens nettsider, andre KFU har egne nettsider. Alle KFU oppfordres til å ha en egen nettside.

Eksempel på vedtekter for kommunale foreldreutvalg

1. FORMÅL

KFU skal være et samordnende og koordinerende organ for foreldrerådene ved alle grunnskolene i kommunen og ha som formål å

- arbeide for å fremme et godt samarbeid mellom foreldrene, skolen, skoleadministrasjonen og politiske beslutningsorgan i kommunen
- være et høringsorgan og et rådgivende organ på vegne av foreldrene ved alle grunnskolene i kommunen
- drive informasjonsarbeid og idéskaping og bidra til erfaringsutveksling og foreldresamarbeid mellom de ulike grunnskolene i kommunen
- legge til rette for økt foreldreengasjement for derved å gi den enkelte elev et best mulig utbytte av sin skolegang

2. ORGANISERING

2.1 Utvalgets sammensetning

Utvalget består av en foreldrerrepresentant fra hver av grunnskolene, valgt av Foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU). Den valgte har møte- og informasjonsplikt i FAU. Hvert medlem har en personlig vara. Er det faste medlemmet forhindret fra å møte, må vedkommende selv sørge for å gi beskjed til sin vara. Dersom utvalget ønsker det, kan det velges et arbeidsutvalg på inntil 2 medlemmer i tillegg til sekretær.

2.2 Valgordning

Medlemmene til utvalget velges fortrinnsvis på slutten av vårhalvåret eller senest 2 uker etter skolestart om høsten. Utvalgets funksjonstid følger skoleåret og medlemmene velges for 2 år om gangen. Utvalget velger leder, nestleder og sekretær med funksjonstid på 2 år.

3. MØTEORDNINGER/SAKSGANG

3.1 Møter

Utvalget holder møte når lederen, den som har det administrative ansvar for skolesaker i kommunen eller 2/3 av medlemmene krever det. Det utarbeides en møteplan for hvert halvår. Innkalling til møtene skjer med en ukes varsel. Kommunens administrative leder for skolesaker eller representanter for disse, har møte- og talerett i utvalget, men ikke stemmerett. Når det er ønskelig av hensyn til saker som utvalget vil ta opp, kan personer som ikke er medlemmer inviteres til å være med på møtet med talerett.

3.2 Voteringer

Saker som tas opp og som krever votering i KFU eller arbeidsutvalget, avgjøres med simpelt flertall. Ved stemmelikhet har lederen i utvalget dobbeltstemme.

3.3 Saksgang

Utvalget fører møtebok og sender uttalelser og referater fra møtene til utvalget som har ansvar for skolesaker i kommunen/skoleadministrasjonen, grunnskolene og FAU ved skolene.

3.4 Saker

KFU skal konsentrere sin virksomhet om større saker hvor en felles opptreden på vegne av skolene/FAUene er naturlig/ønskelig. Utvalget avgjør selv hvilke saker dette er etter egne forslag, forslag fra de enkelte FAU eller skoleadministrasjonen. Sakene bør være av en slik art at de berører alle skolene i kommunen eller grupper av disse, men enkeltsaker av allmenn interesse som berører bare en skole, kan i spesielle tilfeller også behandles.

4. REPRESENTASJON I HOVEDUTVALG FOR SKOLE

Så langt regelverket/bestemmelser gir hjemmel for det, gis KFU anledning til å møte med en representant med talerett i utvalget som har ansvar for skolesaker i kommunen. Representanten velges for 2 år, og bør fortrinnsvis være lederen av KFU.

5. ØKONOMI

KFU bør få tildelt et fast årlig driftsbeløp fra kommunen over skolebudsjettet. I forbindelse med spesielle prosjekter/arbeidsoppgaver kan det søkes om midler.

6. VEDTEKTSENDRINGER

Endring av organisasjonens vedtekter kan bare vedtas på årsmøtet. Forslag må være styret i hende innen 1. september slik at forslaget kan vedlegges innkalling til årsmøtet. Vedtak om vedtektsendring krever minst 2/3 flertall av de avgitte stemmer.

7. OPPLØSNING

For oppløsning av organisasjonen kreves 2/3 flertall av de avgitte stemmer på årsmøtet. Dersom oppløsning blir vedtatt, skal organisasjonens midler fordeles likt mellom alle FAU som er representert i KFU.

Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG) er et nasjonalt utvalg for og med foreldre som har barn i skolen.

FUG er opptatt av:

Hjem-skole-samarbeid

- Å ivareta foreldrenes interesser i skolesammenheng
- Å gi kunnskap om hvordan et hjem-skole-samarbeid fungerer
- Å gi kunnskap om hvordan foreldre kan støtte sine barn
- Å sette dagsorden og støtte foreldre når det gjelder sentrale tema som inneklima, mobbing, foreldremøter, skolearbeid, med mer.

www.fug.no – en nettressurs for foreldre med barn i skolen

Kommunale foreldreutvalg © **FUG 2012**

